

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

D'66
1981
2

HEEFT DE E.G. MEER GELD NODIG ?

samengesteld door :

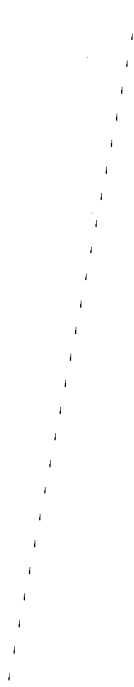
de werkgroep Europa.

B 8

Januari 1981

STICHTING WETENSCHAPPELIJK BUREAU

d'66

HEEFT DE E.G. MEER GELD NODIG ?

1. De uitputting van de beschikbare eigen middelen van de Gemeenschap is zeer nabij. In het ontwerpbudget voor 1981 resteert nog een minieme marge in verband met de B.T.W.-afdrachten van de lidstaten en het ziet er naar uit dat bij voortzetting van het huidige beleid de grens van debestaande inkomensbronnen wellicht in 1982 en in elk geval in 1983 zal zijn bereikt.
2. Een analyse van het huidige uitgavenpatroon van de E.G. toont de dominantepositie aan van de uitgaven die betrekking hebben op de landbouwpolitiek. Deze maken thans ruim 70% van het totaal der uitgaven uit. De financiële inspanning op het niveau van de Gemeenschap voor andere beleidssectoren - men denke aan regionaal beleid, energie, industrieel beleid, sociaal beleid, milieu, transport, werkgelegenheid - blijft daarbij ver achter. Met verwijzing naar de uitgangspunten van het EG-verdrag lijkt de conclusie gewettigd dat het relatieve belang van die andere beleidssectoren in het kader van het EG-budget dient toe te nemen, wil de E.G. meer kunnen zijn dan een samenwerkingsverband op het gebied van de landbouw. Daarmee wordt niets afgedaan aan het belang van de landbouwpolitiek, maar wordt een lans gebroken voor een E.G.-beleid dat beoogt een bredere gemeenschappelijke basis te verschaffen voor het sociaal-economisch beleid in de verschillende lidstaten.
3. De vraag is dan ook niet zozeer of een herschikking van het huidige uitgavenpatroon noodzakelijk is, maar veeleer of dat kan worden verwezenlijkt binnen het geheel der financiële middelen waarover de E.G. thans kan beschikken. Bezien we eerst de "statische optie", waarbij het bestaande mid- delenpakket uitgangspunt is; vervolgens wordt aandacht geschonken aan de "dynamische" visie, waarbij de financiering van het E.G. beleid wordt geplaatst in het perspectief van een uitbreiding van de financieringsbronnen.

4. De "statische optie" veronderstelt dat het raam der financiële mogelijkheden van de Gemeenschap wordt bepaald binnen de limieten van de bestaande eigen middelen. Dit betekent dat geen andere wijze van financiering denkbaar is dan die welke reglementair is vastgelegd in het Eigen Middelenbesluit van 1970. Als binnen dit raamwerk de grens van de uitputting nabij komt - en dat is, zoals gesteld in paragraaf 1, het geval - ligt het voor de hand te zoeken naar besparingsmogelijkheden in het huidige budget.
5. De eerst in aanmerking komende sector voor een "kritische doorlichting" vormt dan ongetwijfeld de landbouwpolitiek, een beleidssector die zich de laatste jaren kenmerkt door een explosieve toename van de kosten, resulterend in een jaarlijkse stijging van 20% ten opzichte van het niveau van het voorgaande jaar. De stijging gaat ver uit boven de gemiddelde groei van de E.G.-uitgaven.
6. D'66 heeft reeds eerder als zijn standpunt bekendgemaakt (1) dat de doelstellingen van de E.G. -landbouwpolitiek, zoals in het EG-Verdrag vastgelegd, niets van hun geldigheid hebben verloren. D'66 is evenwel ook van mening dat bepaalde beleidsinstrumenten van diezelfde landbouwpolitiek dringend aanpassing behoeven. Immers, een aantal sectoren van de landbouw worden gekenmerkt door toenemende structurele onwevenwichtigheden, doordat een steeds grotere kloof is ontstaan tussen de geproduceerde hoeveelheden enerzijds en de in- en externe afzetmogelijkheden anderzijds. Vooral in de zuivelsector, maar ook in die van rundvlees, granen en (op langere termijn) de suikersector zijn bepaalde beleidsingrepen nodig, die een betere beheersing van het produktievolume mogelijk maken zonder dat dit echter zal mogen leiden tot een verdergaande massale uittocht van de beroepsbevolking uit de landbouw. Daarom is een aanpassing van het bestaande markt- en prijsbeleid voor de genoemde sectoren ver-

(1) Zie bijdrage Aar de Goede in het landbouwdebat in het Europese parlement 24-26 maart 1980

eist - een aanpassing die ertoe leidt dat sociaal verantwoorde sturingsmechanismen worden geschapen voor de produktiemogelijkheden, waarbij het beslissende criterium dient te worden gevormd door de te verwachten afzet, zonder dat daartoe permanente marktondersteunende en afzetbevorderende subsidies nodig zijn. Het zijn immers juist deze subsidies die een jaarlijks toenemend beslag leggen op de beschikbare financiële middelen. In andere - simpeler - woorden gezegd: het mag niet een lange termijn-doelstelling van de gemeenschappelijke landbouwpolitiek zijn dat geproduceerd wordt voor de gesubsidieerde export, of voor de gesubsidieerde afzet op de binnenlandse markten van de lidstaten.

7. D'66 heeft reeds eerder gesteld dat een financiële medeverantwoordelijkheid van de producenten voor de overschotten, eventueel zelfs een contingentering van de landbouwproduktie in met name de zuivelsector onontkoombaar zal zijn. Maar ook andere methoden die tot een betere beheersing van de produktie kunnen leiden (inkomenstoelagen, prudent prijsbeleid, verlichting van bepaalde interventiemogelijkheden, etc.) dienen uitdrukkelijk bij de verdere beschouwingen te worden betrokken.

8. Aldus zullen inderdaad besparingen op het hoofdstuk landbouw van het toekomstige EG-budget mogelijk worden, doch die besparingen zullen toch een beperkt karakter hebben aangezien de beleidsaanpassingen ingebed dienen te worden binnen de sociaal economische mogelijkheden en wenselijkheden. Zo dienen de boeren naar het oordeel van D'66 te kunnen profiteren van een redelijke prijsontwikkeling; dient het overgrote deel van de bestaande (familie-)bedrijven in de Gemeenschap te blijven bestaan, en dient te worden verdisconteerd dat de landbouw een centrale rol vervult in die gebieden in de E.G. die gekenmerkt worden door relatief lage inkomens. Een constatering die temeer geldt in de aanstaande nieuwe lidstaten van de Gemeenschap. D'66 verwacht dan ook niet dat het aandeel van de landbouw in het budget van de E.G. - dit mede op grond van cijfers van de Commissie - lager zal uitvallen dan 60%.

Gelet op het belang van het realiseren van de beoogde besparingen - met name met het oog op het behoud van de landbouwpolitiek zelf - en tevens de grote politieke moeilijkheden die verwacht mogen worden bij het totstandbrengen daarvan, is D'66 van oordeel dat op de korte termijn de hoogste prioriteit moet worden toegekend aan een aanvaarding op politiek niveau van de gewenste beleidsombuigingen. Het streven moet erop gericht zijn deze beleidsombuigingen te realiseren nog voordat aanvullende financieringsbronnen voor de Gemeenschap worden aangeboord.

9. De "dynamische" optie sluit aan bij de hiervoor beschreven statische benadering in de zin dat eveneens wordt uitgegaan van de noodzaak van besparingen. Daar evenwel verwacht wordt dat de financiële ruimte die gecreëerd wordt als gevolg van deze besparingen minder groot is dan benodigd zal blijken te zijn voor een krachtige ontwikkeling van een Europese politiek in andere beleidssectoren dan de landbouw, zal een uitbreiding van de eigen middelen van de Gemeenschap in die optie onvermijdelijk zijn.
10. D'66 is voorstander van een dergelijke dynamische benadering, doch doet deze uitspraak met de aantekening dat de beleidsdoelstellingen voor ieder der onderscheiden terreinen concreet moeten worden gedefinieerd met inbegrip van prioriteiten en met een explicitering van de vereiste beleidsinstrumenten en van de financiële implicaties. Kernpunt van deze gedachte is dat een communautaire aanpak van nieuwe beleidsterreinen alleen kan worden gerechtvaardigd waar aangetoond kan worden dat langs die weg de economische doeleinden van de Europese samenwerking beter worden gediend en een effectievere methode wordt geschapen om de schaarse financiële middelen der lidstaten voor bepaalde politieken aan te wenden. Soms zal op EG-niveau volstaan kunnen worden met een aanvullend beleid ter completering van hetgeen reeds in nationaal verband gebeurt; in andere gevallen zal een vervangend beleid in communautair kader nodig zijn, in welk laatste geval een verlichting van de uitgaven op de nationale budgetten mogelijk wordt. In feite is de landbouwpolitiek een

goed voorbeeld van een vervangend beleid: indien de EG-landbouwpolitiek er niet zou zijn, zouden de lidstaten zeer veel hogere kosten moeten maken voor de landbouw dan ze nu doen. De beleids-terreinen die naar de opvatting van D'66 voor een verdere ontwikkeling in aanmerking komen zijn o.a.: de regionale politiek, een sociaal en werkgelegenheidsbeleid, de industriële en innovatiepolitiek, het energiebeleid, het monetair beleid, de ontwikkelingspolitiek, het milieubeleid, etc. Daarbij zij opgemerkt dat niet op voorhand behoeft te worden aangenomen dat iedere nieuwe ontwikkeling ook geld gaat kosten: over de gehele linie zal dit echter wel zo zijn.

11. Rekening houdend met de voorwaarden zoals eerder omschreven, t.w. in de eerste plaats een aanpassing van het landbouwbeleid en daarnaast de duidelijke omschrijving van te ontplooiën activiteiten in andere sectoren van de economie, verklaart D'66 zich voorstander van een onderzoek naar de mogelijkheid tot doorbreking van het 1% BTW-plafond. D'66 acht dit de meest realistische vorm om extra middelen te genereren voor de kas van de Gemeenschap. Er zijn evenwel ook andere financieringsbronnen die nader zouden moeten worden onderzocht, in welk verband te denken valt aan:

- een co-financiering van belanghebbenden in een bepaalde sector of bedrijfstak voor de financiële behoeften die zich binnen (en eventueel ook buiten) dit speciale kader voordoen. (Voorbeeld: medeverantwoordelijkheidsheffing voor de landbouwproducenten);
- instelling of verhoging van bepaalde heffingen aan de buitengrenzen (voorbeeld: een heffing op importen van bepaalde oliën en vetten);
- financiering middels door de Gemeenschap op de kapitaalmarkt op te nemen leningen (voor de EGKS bestaat een dergelijke mogelijkheid);
- specifieke heffingen binnen de Gemeenschap: een milieuheffing ten laste van de vervuilers van water, lucht en bodem; of een heffing op het gebruik, de import of de produktie van energie;

- een progressief financieringssysteem van de Gemeenschap.

D'66 wil zich in dit stadium niet pro of contra dergelijke andere financieringsmethoden uitspreken. De complexiteit van de hieraan verbonden problemen maakt dat nader onderzoek geboden is. Deze nota beperkt zich tot het aangeven van enkele alternatieven voor of aanvullingen op een doorbreking van de 1% BTW.

12. De naderende uitputting van de eigen middelen van de Gemeenschap houdt verband met nog een ander probleem dat de afgelopen maanden de gemoederen sterk heeft beziggehouden: de Britse bijdrage aan de begroting van de E.G. D'66 wil er geen twijfel aan laten bestaan dat het de gedachte van een "juste retour" - welke ten grondslag lag aan het Britse optreden - afwijst als strijdig met de beginselen en de constructie van de Gemeenschap. Daarbij moet in het oog worden gehouden dat het kennelijk noodzakelijke politieke compromis van 30 mei j.l. (gedurende twee jaar een transfer van meer dan een miljard rekeneenheden naar het VK) een zware hypotheek legt op de toekomst van de Gemeenschap. Indien de herstructurering van de EG-begroting mislukt en alles bij het oude blijft, zal de Britse claim in volle omvang op tafel blijven liggen - met alle gevolgen van dien. Aangezien D'66 het Britse uitgangspunt afwijst is het ook tegen voortzetting van deze zeer forse terugbetaling aan het VK. Dit standpunt zal eenvoudiger hoog te houden zijn indien de noodzakelijke maatregelen in de landbouwsector tot stand komen en aanzetten worden gegeven tot de ontwikkeling van nieuw beleid: de Britse aanspraken zullen erdoor worden verzwakt.
13. In een poging tot het trekken van conclusies uit het voorgaande zou het volgende kunnen worden gesteld:
- er bestaat een onmiddellijke dreiging van uitputting van de beschikbare eigen middelen van de E.G., die dwingt tot een bezinning op de financiering van de Gemeenschap;
 - in dat verband actueel, doch op zich geheel onafhankelijk daarvan, is er de noodzaak van het treffen van een aantal maatregelen die de uitwassen van het, overigens door D'66 gesteunde

- landbouwbeleid kunnen wegnemen;
- de besparingen die uit dergelijke maatregelen kunnen voortvloeien zullen waarschijnlijk niet zeer omvangrijk zijn, temeer daar noodzakelijke structuurmaatregelen en de ontwikkeling van de landbouwprijzen voor een tegendruk zullen zorgen;
 - het valt dan ook niet te verwachten dat de op handen zijnde uitputting van de eigen middelen op langere termijn kan worden afgewend door het treffen van de gewenste maatregelen in de landbouwsfeer;
 - dit wordt nog duidelijker indien de Gemeenschap gevolg geeft aan de door D'66 voorgestane dynamische ontwikkeling van de E.G., d.w.z. dat tegelijkertijd nieuw beleid tot ontwikkeling wordt gebracht, waarmee de Gemeenschap als geheel een evenwichtiger karakter zal krijgen en beter tegemoet komt aan haar eigen doelstellingen;
 - D'66 is dan ook op zich niet tegen een verruiming van de financiële middelen van de E.G., mits noodzakelijk gemaakt door de verdere ontwikkeling van de Gemeenschap op nieuwe beleids-terreinen. Voor deze verruiming zijn verschillende mogelijkheden voorhanden, die ieder op hun eigen merites onderzocht zouden moeten worden. De meest voor de hand liggende is echter een verhoging van het huidige plafond van in de afdrachten van BTW-gelden;
 - D'66 ziet evenwel in de naderende bodem van de Europese schatkist een politiek goed hanteerbaar argument om de veranderingen op landbouwgebied naderbij te brengen, welke veranderingen er mede toe moeten leiden dat de beoogde dynamische ontwikkeling van de E.G. mogelijk wordt. D'66 zal op grond van deze overweging geen steun kunnen geven aan een verruiming van de financiële bronnen van de E.G. zolang de noodzakelijke politieke beslissingen in de landbouwsfeer niet zijn genomen.
- . . .

